

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

PLEC DE PRESCRIPCIONS TÈCNIQUES

PRIMERA. PRESTACIONS

Les prestacions objecte de l'expedient de contractació inclouen les que s'especifiquen a continuació. En cas de dubte sobre la seua interpretació, prevaldrà sempre l'extensiva sobre la restrictiva.

SEGONA. OBJECTE DEL CONTRACTE

Els motius de la present intervenció arqueològica al castell d'Aitona venen donats per la voluntat del consistori municipal de continuar amb la recuperació del conjunt arqueològic a nivell patrimonial. Així, i després de les primeres actuacions els anys 2021, 2022 i 2023, algunes d'elles vinculades a la col·locació d'un mirador, l'ajuntament pretén continuar amb els treballs i així anar coneixent millor les estructures del castell, i al mateix temps, posar-les en valor i aprofundir en el coneixement de l'ocupació humana al capdamunt del turó al llarg de totes les seves fases.

Antecedents

En el marc del procés d'adequació i condicionament urbanístic de l'entorn del castell d'Aitona, que l'ajuntament va endegar l'any 2004, es va contemplar l'elaboració d'un programa d'actuació arqueològica en el conjunt monumental, que es realitzà aquell mateix any. Aquest document marc possibilità que en els anys següents se succeïssin cinc intervencions arqueològiques entre els anys 2005 i 2009. Les tres primeres foren co-dirigides per l'arqueòloga Marta Monjo i l'arqueòleg Isidre Pastor (Monjo/Pastor, 2007b), mentre que les dues darreres van ser dirigides per la Marta Monjo (Monjo, 2008 i 2009).

En aquestes intervencions es va poder excavar el fossat del castell per la cara nord, el qual es va començar a reblir a partir de finals de segle XVII, coincidint amb el moment de desús del recinte, i es van realitzar dos sondejos al capdamunt del cingle, a l'interior del castell. En aquestes cales, de poc més de 2 m de costat cadascuna, es van localitzar el que podien ser algunes cisternes i dipòsits, i diferents estructures muraries. A més, a la part superior de la rampa d'accés al castell, també es van documentar algunes estructures.

Més endavant, entre els mesos de maig i setembre de 2021 es va fer la següent intervenció arqueològica dirigida per l'arqueòloga Ariadna Vidal. La intervenció consistí en l'excavació arqueològica de la totalitat de la rampa d'accés i del sector de la plataforma superior més proper a l'entrada, en els dos casos, fins esgotar l'estratigrafia antròpica.

Pel que fa a la zona del castell, la intervenció evidencià un grau molt alt d'arrasament i d'espoli, realitzat al llarg dels anys, però també es constatà que es conservaven estructures de la fortificació. Talment, es confirmà l'existència d'alguns elements previs a la construcció del castell al segle XIII. Destacaven sobretot la documentació de 5 sitges d'emmagatzematge amb una cronologia d'amortització centrada en el segle XI o principis del segle XII. D'altra banda, també es va poder identificar un tram de muralla del castell, en uns 10m de llargada.

Pel que fa a la rampa d'accés, fou possible verificar que ja estava condicionada pel seu ús a partir del segle XIV, coincidint amb la construcció de la imponent muralla que folre bona part del cingle, a partir d'un mur de contenció que definia un espai d'uns 3m d'amplada, el qual estava subdividit en diferents esglaons. Així mateix, a la part superior es van identificar diferents elements poliorcètics (una fossa, un punt de control...) que dificultaven l'accés, i un sistema d'esglaonat que permetia el gir en angle obtús del final de la rampa, per ja afrontar l'entrada real al castell (Vidal, 2022).

Telèfon 973 79 40 10
<https://www.seu-e.cat/web/aitona>
ajuntament@ajuntamentaitona.cat

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

Una última actuació en el marc de la intervenció de 2021 fou la consolidació i restauració del tram de muralla del castell localitzat a la plataforma superior en una traçada d'uns 10m de llargada, la qual fou realitzada per restauradores titulades (Bordoy, A: Vidal, 2022)

A l'any 2022 es van realitzar dues actuacions més, ambdues dirigides per l'arqueòloga Ariadna Vidal Alcaraz, de l'empresa Catarqueòlegs, SL. Una primera, en els mesos d'agost-setembre, que va correspondre al seguiment arqueològic de les obres de realització de la rampa d'accés al castell. La segona, en els mesos de novembredeseembre, en la que fou possible la completa excavació d'una cisterna, UE 3028, que ja s'havia localitzat en les campanyes de 2006-2007. Es tractava d'un dipòsit de 3,65m de llargada per 2m d'amplada, amb una fondària d'uns 2m fins a l'arrencament de la volta de la coberta. Tant les parets internes com el fons de l'estructura estaven recoberts d'un morter hidràulic impermeabilitzant. A l'interior s'hi va recollir gran quantitat de material ceràmic propi dels segles XVII-XVIII. Però també es va excavar l'entorn immediat, evidenciant l'alt grau d'arrasament del castell, ja que tan sols es documentà el negatiu d'una estructura muraria, completament desmuntada.

Finalment, la darrera intervenció realitzada durant els mesos de novembre i desembre de l'any 2023 es va centrar en l'excavació del rebliment de la segona cisterna localitzada al capdamunt del turó del castell. La cisterna UE 3044 és de planta rectangular i està retallada al substrat geològic. Té unes dimensions internes de 5,20 m de llargada i 2,75m d'amplada, i una profunditat conservada que varia entre els 1,75 m i els 2,30 m.

L'interior i el fons d'aquesta estan completament recoberts per morter hidràulic amb tonalitats rosades. Al fons de la cisterna, a la cantonada sud-oest hi ha un retall de decantació amb un diàmetre de 50 cm i una profunditat de 10 cm. El material recuperat durant l'excavació dels estrats de rebliment de l'estructura, va permetre datar el seu abandonament al segle XVII, moment que coincideix amb l'abandonament definitiu del castell. No es va poder determinar el seu moment de construcció.

TERCERA. DESCRIPCIÓ I CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES DELS TREBALLS

Objectius a assolir:

Aquesta proposta d'intervenció pretén desenvolupar un programa d'actuacions centrat en l'excavació d'una de les dues torres del castell. La fortificació està delimitada per dos trams de muralla units per dues torres de planta circular situades a cadascun dels vèrtexs. Durant l'excavació de l'any 2021 es va excavar la rasa de fonamentació d'un d'aquests trams de muralla i gràcies al material recuperat, es va poder situar la construcció d'aquest clos emmurallat, incloent-hi les torres, al segle XIV aproximadament.

La torre en qüestió que ens ocupa en aquest projecte, és la situada a la cantonada nordoest del castell. Aquesta està situada a l'inici de la rampa d'accés original del castell, per tant, hauria tingut una gran importància en el control visual d'aquest accés. Així mateix, pel sector nord està situada annexa al fossat. Com ja hem comentat anteriorment la torre és de planta circular, i té un diàmetre de 5 m aproximadament. A tall d'hipòtesi es calcula un mínim de 2 metres de profunditat de l'estrat de rebliment de l'interior, el que faria un total aproximat de 40 m3 de terra per excavar. Atesa la gran fondària prevista d'excavació, es preveu que a les cotes més baixes l'excavació tingui el suport de maquinària pesada, sobretot per l'extracció del material.

La diferència d'alçada entre la part superior d'aquesta torre i el nivell de circulació de l'inici de la rampa d'accés del castell, on es situa la base d'aquesta torre, és d'uns 10 m aproximadament. Per qüestions de seguretat, es farà un tancat que encercli tot el perímetre de la torre i, a més, les persones que treballaran en aquest espai, aniran lligades a un punt d'ancoratge que es situarà a la plataforma superior del castell.

Els treballs seran realitzats de forma manual a través d'un equip d'arqueòlegs format per 4 arqueòlegs auxiliars, més la tècnica directora de l'excavació. Tota la runa i terres generades

Telèfon 973 79 40 10
<https://www.seu-e.cat/web/aitona>
ajuntament@ajuntamentaitona.cat

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

s'acumularan a la part nord del castell, a la zona del fossat, i posteriorment es traslladarà als abocadors corresponents.

Tot el material de l'interior se separarà segons siguin terres netes i/o pedres, per tal que aquestes darreres puguin ser reaprofitades en una eventual restauració del castell. Pel que fa a les terres, s'acumularan a la part nord del castell i seran transportades al final de la intervenció a l'abocador corresponent.

La metodologia que s'utilitzarà pel que fa a l'excavació arqueològica, consistirà en el mètode de registre de les dades que facilita l'excavació proposat per E.C. Harris i per A. Carandini, i modificat a partir de la pràctica arqueològica en aquest tipus de jaciments i de les circumstàncies concretes de l'excavació. Per al registre objectiu dels elements i estrats que s'exhumaran es realitzarà una numeració correlativa d'aquests denominats "Unitat Estratigràfica" (UE) que individualitza uns d'altres.

En qualsevol cas, el material gràfic estarà compostat per plantes generals i de detalls concrets, seccions en les que es representarà la successió estratigràfica de la zona de la intervenció, per suposat, el material fotogràfic imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats. Totes aquestes dades, els treballs realitzats, així com les conclusions i interpretacions que se'n derivin quedaran recopilades en una memòria final de resultats.

Tasques a realitzar:

- Consideracions prèvies: L'empresa contractista ha de tramitar el permís d'excavació corresponent amb el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya amb l'antelació necessària i n'assumirà els costos.
- Mètode de treball en la recerca arqueològica:
  - Neteja, marcat, classificació i estudi del material arqueològic moble que s'hagi localitzat.
  - Treballs d'infografia, consistents en la digitalització i tractament informàtic de tota la planimetria.
  - Redacció d'un informe preliminar.
  - Redacció d'una memòria científica.
  - Localització i delimitació manual de totes les estructures arqueològiques que es puguin identificar durant el transcurs dels treballs de camp.
  - Documentació de la estratigrafia arqueològica, des de la superfície fins als nivells geològics, i el registre de les restes arqueològiques documentades al subsòl amb els sistema de fitxes de registre de Harris – Carandini.
  - El registre planimètric de camp de totes les estructures i restes exhumades mitjançant dibuix arqueològic.
  - Documentació fotogràfica i topogràfica, que consistirà en una situació planimètrica de les cales de sondeig manual i de totes les restes i/o estructures arqueològiques identificades.
  - Documentació a través de fotografies aèries sempre que resulti significatiu a nivell de documentació i/o en finalitzar la intervenció.
  - Consolidació i restauració de les restes immobles documentades, seguint els criteris de restauració
  - Gestió de les terres generades durant el procés d'excavació, a mà o a màquina.

QUARTA. CRITERIS D'INTERVENCIÓ

1. Segons l'article 35.1 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, cal respectar els criteris següents:

Telèfon 973 79 40 10
<https://www.seu-e.cat/web/aitona>
ajuntament@ajuntamentaitona.cat

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

- La conservació, la recuperació, la restauració, la millora i la utilització del bé han de respectar els valors que van motivar la declaració, sens perjudici que pugui ser autoritzat l'ús d'elements, tècniques i materials contemporanis per a la millor adaptació del bé al seu ús i per a valorar determinats elements o èpoques.*
- S'ha de permetre l'estudi científic de les característiques arquitectòniques, històriques i arqueològiques del bé.*
- S'han de conservar les característiques tipològiques d'ordenació espacial, volumètriques i morfològiques més remarcables del bé.*
- És prohibit de reconstruir totalment o parcialment el bé, excepte en els casos en què s'utilitzin parts originals, i de fer-hi addicions mimètiques que en falsegin l'autenticitat històrica.*
- És prohibit d'eliminar parts del bé, excepte en el cas que comportin la degradació del bé o que l'eliminació en permeti una millor interpretació històrica. En aquests casos, cal documentar les parts que hagin de ser eliminades.*
- És prohibit de col·locar publicitat, cables, antenes i conduccions aparents en les façanes i cobertes del bé i de bastir instal·lacions de serveis públics o privats que n'alterin greument la contemplació.*

2. Per altra banda, s'han de respectar, també, els següents criteris:

- Les operacions d'extracció i retirada s'han d'efectuar amb les precaucions necessàries per aconseguir unes condicions de seguretat suficients i evitar danys en el personal d'obra, en les edificacions veïnes existents i a tercers, d'acord amb el que, sobre el particular ordeni de Direcció Facultativa, la qual ha de designar i marcar els elements que s'hagin de conservar intactes.
- Cap fita/marca de propietat o punt de referència de dades topogràfiques de qualsevol classe, no pot ser feta malbé o desplaçada, fins que un agent autoritzat hagi referenciat d'alguna altra manera la seva situació o n'hagi aprovat el desplaçament.
- Simultàniament a les operacions d'esbrossada, es podrà excavar la capa de terra vegetal, que es transportarà al dipòsit autoritzat o s'arreglarà en les zones on indiqui la Direcció Facultativa.

CINQUENA. OBLIGACIONS DEL CONTRACTISTA

El contractista caldrà que realitzi els següents informes i memòries:

- Estudis arqueològics:
  - L'informe de la intervenció arqueològica seguirà els principis acceptats pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya en aquest tipus de documents. Les dades mínimes que cal que inclogui l'informe són: informació del context, planimetria bàsica i conclusions preliminars.
  - La memòria de la intervenció arqueològica seguirà els principis acceptats pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya en aquest tipus de documents. Les dades mínimes que cal que inclogui l'informe són: la planimetria completa, l'inventari d'unitats estratogràfiques, l'inventari de materials, els dibuixos corresponents i la memòria desenvolupada.
- Informe de restauració:
  - Fitxa descriptiva completa (número de registre, objecte, procedència, localització, número d'inventari arqueològic, cronologia, tipologia, dimensions, matèria, tècnica, color, descripció i decoració).
  - Dades cronològiques d'intervenció (data de recepció, inici i final del procés, entrega, restaurador responsable).

Telèfon 973 79 40 10
<https://www.seu-e.cat/web/aitona>
ajuntament@ajuntamentaitona.cat

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

3. Estat de conservació (diagnòstic de patologies, detecció d'intervencions anteriors si s'escau, i propostes d'actuació).
4. Procés d'intervenció (tractament de neteja, consolidació/inhibició, reintegració volumètrica si s'escau, reintegració cromàtica si s'escau, protecció.
5. Seguiment posterior de l'obra (ubicació, condicions ambientals òptimes per a la seva conservació, observacions)
6. Documentació fotogràfica sobre l'estat previ, amb detalls de les patologies, el procés d'intervenció i el resultat final.
7. Elaboració de mapejos sobre l'estat de conservació de les restes on s'especifiquin les patologies detectades.

En finalitzar els treballs i la intervenció arqueològica, es farà entrega tant a l'Ajuntament d'Aitona com al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

- a. dels informes i memòries corresponents, tant en format digital com en format paper.
- b. de la informació gràfica completa de l'excavació amb la totalitat de les fotografies d'unitats estratigràfiques i unitats funeràries, fotografies aèries i planimetries en format CAD.

SISENA. INFORME I MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA

- Caldrà entregar a l'Ajuntament d'Aitona un informe detallat dels treballs realitzats en el termini màxim de 2 mesos després de finalitzar.
- Caldrà entregar la memòria completa a la Generalitat de Catalunya. Al respecte, segons l'article 12 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, aprovat per Decret 78/2002, caldrà:

12.1. En el termini de dos anys des de l'acabament dels treballs de camp, la direcció de la intervenció ha de lliurar a la Direcció General del Patrimoni Cultural una memòria amb el contingut següent:

- a) *La situació del jaciment o lloc de la intervenció, especificant l'entorn geològic i geogràfic, l'accés, les coordenades geogràfiques i l'altura sobre el nivell del mar.*
- b) *Les notícies històriques i les intervencions anteriors.*
- c) *Les motivacions de la intervenció i els seus objectius.*
- d) *El programa dels treballs realitzats i la metodologia emprada.*
- e) *La descripció i estudi del registre estratigràfic i de les troballes mobles i immobles, amb un registre planimètric i fotogràfic reproduïble amb garanties de qualitat.*
- f) *Les conclusions, que han d'incloure, com a mínim, les interpretacions de la intervenció i el context històric.*
- g) *L'annex amb els resultats i les conclusions de les anàlisis realitzades.*
- h) *L'inventari dels materials amb una descripció de les sigles utilitzades.*

Segons l'article 12.3 del mateix Decret, la memòria es considera acceptada si la Direcció General del Patrimoni Cultural no comunica cap objecció als seus autors o autores en el termini de dos mesos des de la seva presentació. En cas que en comuniqui, s'han de fer les esmenes o correccions pertinents en el termini que s'indiqui en la comunicació.

SETENA. EXECUCIÓ I SEGUIMENT

Els treballs s'han de dur a terme amb el còmput de 22 dies laborables per mes i 7 hores diàries en jornada intensiva (de 8 h a 15 h), total 308 hores. Es permet la flexibilització de l'horari en funció del criteri del director/a de la intervenció arqueològica i dels condicionants meteorològics.

Telèfon 973 79 40 10
<https://www.seu-e.cat/web/aitona>
ajuntament@ajuntamentaitona.cat

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

Els responsables del contracte assignats per l'Ajuntament d'Aitona han de fer visites setmanals al castell per tal de fer el seguiment dels treballs i ser informats per part de la direcció de l'excavació.

VUITENA. PERSONAL

Per a l'execució dels treballs, el contractista s'haurà de dotar dels recursos personals i materials que siguin necessaris per a un òptim desenvolupament dels treballs i queda subjecte a les obligacions següents:

- Contractació del personal: arqueòleg director o arqueòloga directora (amb titulació acreditada) i peons.
- Efectuar el pagament puntual del salari corresponent als seus treballadors/es.
- L'execució dels treballs no conferirà al personal contractat la condició de funcionari ni crearà un vincle laboral ni de cap altra classe amb l'Ajuntament.
- El contractista haurà de complir amb allò que estableix la Llei de prevenció de riscos laborals.

L'equip bàsic per dur a terme els treballs ha de tenir la composició següent:

- 1 persona especialista en arqueologia medieval encarregada de la direcció
- 4 persones com a auxiliars d'arqueologia
- 1 persona especialista en restauració
- 1 arqueòleg director o arqueòloga directora (direcció facultativa)

Segons l'article 11.1 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, aprovat per Decret 78/2002, de 5 de març, la persona o persones que dirigeixen una intervenció arqueològica o paleontològica tenen les obligacions següents:

- 1) *Realitzar la intervenció d'acord amb el projecte autoritzat*
- 2) *Dirigir personalment l'execució tècnica del projecte d'intervenció i romandre al jaciment mentre es duen a terme els treballs de camp.*
- 3) *En el cas d'excavacions o prospeccions amb recollida de materials, inventariar i marcar de manera identificable el material moble recuperat durant els treballs.*
- 4) *Comunicar el descobriment de restes arqueològiques o paleontològiques de caràcter singular en els termes que preveu l'article 51.1 de la Llei del patrimoni cultural català. Les comunicacions al Departament de Cultura s'han d'adreçar a la Direcció General del Patrimoni Cultural o als Serveis Territorials del lloc on s'ha produït la troballa.*
- 5) *Comunicar al promotor o promotora el descobriment de restes paleontològiques en una intervenció arqueològica, i de restes arqueològiques en una intervenció paleontològica.*
- 6) *Consolidar les peces obtingudes que ho requereixin, emprant mètodes i materials que no impliquin processos irreversibles ni posin en perill la integritat del bé.*
- 7) *Fer un informe sobre els resultats de la intervenció, que ha d'incloure la descripció dels treballs realitzats, documentació gràfica (planimetria i fotografies), les conclusions preliminars i, si escau, l'inventari de materials i la indicació de les mesures adoptades en compliment del que estableix l'article 10.d). En cas que la intervenció sigui la primera que es fa en el jaciment afectat, l'informe ha d'incloure les dades de la fitxa de l'inventari del patrimoni arqueològic i paleontològic de Catalunya. L'informe s'ha de lliurar a la Direcció General del Patrimoni Cultural en els programes i suports informàtics que aquesta determini en el termini de dos mesos des de l'acabament dels treballs de camp.*
- 8) *Elaborar una memòria i lliurar-la a la Direcció General del Patrimoni Cultural en les condicions que preveu l'article 12, i permetre-hi l'accés als investigadors encara que no hagi estat divulgada.*
- 9) *Supervisar el tractament adequat de les restes en el seu trasllat.*

Telèfon 973 79 40 10
<https://www.seu-e.cat/web/aitona>
ajuntament@ajuntamentaitona.cat

Ajuntament d'Aitona

Carrer Major, 6
25182 Aitona (Lleida)
CIF P2504600D

- 10) *Portar un llibre diari de la intervenció, d'acord amb el model aprovat per la Direcció General del Patrimoni Cultural, en el qual s'han de fer constar: les dates d'inici i d'acabament de la intervenció, les dates de les visites d'inspecció i les ordres que s'hi donin, les incidències que es produeixin en el transcurs de la intervenció i altres aspectes que la direcció consideri d'interès. El llibre diari s'ha de lliurar a la Direcció General del Patrimoni Cultural juntament amb l'informe que preveu la lletra g).*
- 11) *Sol·licitar a la direcció general competent en matèria de patrimoni cultural, si escau, l'avaluació i tria de les restes que no tinguin un interès científic rellevant, que no reuneixin qualitats per a la museïtzació, o que siguin reiteratives d'altres restes dipositades, d'acord amb el que estableix l'article 29.*

NOVENA. ASSEGURANÇA D'INDEMNITZACIÓ DE RISCOS PROFESSIONALS

El contractista haurà de contractar i presentar el rebut de pagament d'una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil, amb vigència actualment i per tot el període de la contractació, que haurà de tenir cobertura per a la reparació dels danys que, per acció o omissió, es puguin causar tant a persones com a equips que estiguin a càrrec del personal adscrit als treballs.

DESENA. PREU DEL CONTRACTE

Excavació arqueològica	Base
Maquinària	1.260,50
Arqueòleg director o arqueòloga directora	4.285,71
Auxiliars d'arqueologia	5.882,35
Dibuix i Topografia	546,22
Memòria	1.638,66
Tractament de materials arqueològics	1.470,59
PRESSUPOST D'EXECUCIÓ I MATERIAL	15.084,03
13 % de despeses generals	1.960,92
6 % de benefici industrial	905,04
SUBTOTAL	17.950,00
21 % d'IVA	3.769,50
PRESSUPOST D'EXECUCIÓ PER CONTRACTA	21.719,50

L'alcaldesa, Rosa Pujol Esteve